

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/233/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2511216734
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2511216734.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Barcajovej a členov senátu JUDr. Márie Klepancovej a JUDr. Evy Behranovej, v právnej veci žalobcu: SATRO s.r.o., so sídlom Polianky 9, 844 37 Bratislava, IČO: 31 335 161, právne zastúpeného: STANO a partneri s.r.o., so sídlom Nám. 1. mája 16, 811 06 Bratislava, IČO: 36 869 571 proti žalovanému: Q. M., narodený XX.XX.XXXX, bytom W. X, XXX XX W., o zaplatenie 371,80 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 8C/89/2012-21 zo dňa 16. júla 2013 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti určenia neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a to aj vrátane výroku o trovách prvostupňového konania potvrdzuje.

Žalovanému sa nepriznáva právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 39,86 eura spolu s úrokom z omeškania 9,25% ročne od 14.11.2011 do zaplatenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol. Súčasne určil, že zmluvná podmienka v zmluve o poskytovaní služieb TKR č. 331501965 zo dňa 30.04.2008 pod bodom V. trvanie zmluvy, v časti zmluvnej pokuty vo výške 331,94 eura (10.000,- Sk), ktorú je povinný účastník v prípade porušenia zmluvných povinností zaplatiť poskytovateľovi v zmysle všeobecných podmienok, je ako neprijateľná neplatná. Vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ustanovení § 42 ods. 4 písm. b), § 43 ods. 1, 2 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických telekomunikáciách v znení účinnom k 30.04.2008, § 51, § 52, § 53, § 54, § 544, § 517 Občianskeho zákonníka, § 153 ods. 4 OSP. Mal preukázané, že účastníci dňa 30.04.2008 uzavreli zmluvu o poskytovaní služby prístupu do siete internet a SATRO net č. 331504965, na základe ktorej sa žalobca zaviazal poskytovať žalovanému dohodnuté služby a tento prevzal na seba povinnosť odoberať tieto služby s dobou viazanosti 24 mesiacov a platiť za ne odplatu. V prípade porušenia tohto záväzku sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu 331,94 eura. Žalovaný vrátil dňa 01.12.2008 zariadenie a požiadal o zrušenie zmluvy k 01.05.2010, čím došlo k zrušeniu zmluvy a tým žalovaný porušil svoje v zmluve dohodnuté záväzky. Žalovaná suma predstavuje poplatok vo výške 3,20 eura za zaslanie dvoch upomienok, účastnícky poplatok vo výške 36,66 eura a zmluvnú pokutu za ukončenie zmluvy 331,94 eura. Súd mal preto preukázané, že účastníci uzatvorili zmluvu o pripojení podľa § 43 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z.z., pričom zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalovaný svoju povinnosť zo zmluvy zaplatiť cenu za poskytované služby nesplnil, preto sa žalobca nedomáhal súdnej ochrany za vyúčtované obdobie od 01.11.2009 do 30.04.2010, žalovaný cenu poskytnutých služieb spolu s upomienkami v sume 39,86 eura nezaplatil, preto súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť cenu služby a s tým spojené ďalšie

plnenia a v tejto časti žalobe vyhovel. Pretože je žalovaný preukázateľne v omeškaní so splnením dlhu, mal žalobca právo požadovať od neho úrok z omeškania, ktorý v danom prípade je vo výške 9,5% ročne, čo je v súlade s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Za nedôvodný však súd považoval nárok žalobcu o zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 331,91 eura. Je nepochybné, že v danom prípade má zmluva o pripojení charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 a nasledovné Občianskeho zákonníka. Žalovaný obsah zmluvy pred jej podpisom nemohol podstatne ovplyvniť. Žalobca ponúka svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných typových, resp. formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané vo viacerých prípadoch, tieto má vopred pripravené a spotrebiteľia v nich zmluvné podmienky nemôžu ovplyvniť. Nejde teda o individuálne dojednané ustanovenia v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej či inej podnikateľskej činnosti. Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával. Východiskom spotrebiteľskej zmluvy je stav, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu dochádza spravidla u dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený. Spoločným znakom tejto úpravy je snaha cestou práva vytvoriť túto faktickú nerovnosť a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. K základným znakom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl. Zmluvná pokuta plní úlohu paušalizovanej náhrady škody. V danej veci súd považuje zmluvnú pokutu za neprimeranú sankciu a to s poukazom na viaceré aspekty. Podstatným v tomto smere je, že takto dojednaná zmluvná podmienka zaväzovala žalovaného k jej zaplateniu v prípade porušenia povinnosti podľa článku 7 všeobecných podmienok, pričom článok 7 obsahuje 13 bodov, v ktorých sú uvedené rôzne povinnosti a obmedzenia pre žalovaného ako účastníka zmluvy, kde sa jedná o veľmi široko koncipované povinnosti pre žalovaného ako účastníka pod sankciou zmluvnej pokuty paušálne vo výške 331,94 eura, čo je potrebné považovať za neprijateľné, nakoľko podmienky, za ktorých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách, poškodzujú spotrebiteľa. Podľa bodu 5 zmluvy bol žalovaný povinný užívať službu po dohodnutú dobu a nevykonať žiaden úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy, resp. k ukončeniu poskytovania služby pod sankciou pokuty. Je preto neakceptovateľné slovné spojenie uvádzané v zmluve pod bodom 5 v časti zmluvnej pokuty, ktorú je povinný účastník v prípade porušenia zmluvných povinností zaplatiť poskytovateľovi v zmysle všeobecných podmienok. Súčasne je potrebné uviesť, že neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu. V spotrebiteľskej veci by pritom pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejší alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Preto súd dospel k záveru, že zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľné a teda absolútne neplatné, z neplatnej zmluvnej podmienky nevniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť, preto súd žalobu v tejto časti zamietol a v zmysle § 153 ods. 4 OSP neprijateľnú zmluvnú podmienku výslovne uviedol i vo výroku rozhodnutia. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania vzhľadom na čiastočný úspech každého z nich v spore.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý s rozsudkom súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti i v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky nesúhlasil. Uviedol, že účastníci uzavreli dňa 30.04.2008 predmetnú zmluvu, keď žalovaný sa zaviazal zotrvať v tomto zmluvnom vzťahu 24 mesiacov a nevykonať žiaden úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy pred uplynutím tejto časovej viazanosti. Súd prvého stupňa v rozhodnutí konštatoval, že samotný spotrebiteľ žiadnym spôsobom neovplyvňuje a nelimituje uzavretie zmluvy a zároveň taktiež nevyklučuje možnosť dojednať v zmluve inú výšku zmluvnej pokuty. Záleží teda iba na slobodnej vôli spotrebiteľa na akú dlhú dobu uzatvorí zmluvu a či sa vôbec rozhodne zmluvu uzatvoriť s časovou viazanosťou a či súhlasí so zmluvnou pokutou uvedenou vo všeobecných obchodných podmienkach. Žalobca postupuje štandardne voči všetkým spotrebiteľom tak, že ich oboznámi s možnosťou uzavretia zmluvy, poučí ich o výhodách v prípade, ak sa rozhodnú zmluvu uzavrieť s časovou viazanosťou a najmä ich poučí o riziku, ktoré im hrozí v prípade predčasného ukončenia zmluvy. V samotnej zmluve v článku 5 sú možnosti uzavrieť zmluvu

s časovou viazanosťou a bez časovej viazanosti, pričom žalovaný sám si určil, ktorú možnosť využije. Čo sa týka výšky zmluvnej pokuty, poukázal na oprávnenie súdu moderovať výšku zmluvnej pokuty. Súd sa nevysporiadal s otázkou neprimeranosti výšky zmluvnej pokuty, čo je základom pre určenie, či ide o neprimeranú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. Zmluvná pokuta je podľa názoru žalobcu primeraná, nakoľko ide o súhrn súm za poskytnutie služieb 18,33 eura za štvrťrok, čo prestavuje za 24 mesiacov viazanosti 146,64 eura, pričom žalovanému boli poskytnuté zariadenia počas trvania služby v hodnote 5.280,- Sk, t.j. 175,26 eura. Ochrana tejto investície je preto oprávnená aj pod hrozbou sankcie. I v zmysle § 44 ods. 4 Zákona o elektronických komunikáciách (č. 351/2011 - ďalej len ZEK). Zákon v ustanovení § 44 ods. 4 umožňuje zaviazať fyzickú osobu na poskytovanie služieb maximálne 24 mesiacov a v ustanovení § 44 ods. 6 priamo zavádza pojem sankcia a ustanovuje, kedy je oprávnený účastník odstúpiť od zmluvy bez sankcií. To znamená, že ZEK ako norma lex specialis, presne definuje znenie typovej zmluvy s účastníkom a táto zákonná úprava umožňuje definovať aj pojem sankcie. V čase uzatvorenia predmetnej zmluvy platil zákon č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý nestanovoval žiadne dĺžky viazanosti a ktorý tiež vo svojom ustanovení § 43 ods. 4 poznal pojem sankcia, kedy negatívne vymedzil, kedy podnik nemôže sankciu voči účastníkovi uplatniť. Uviedol, že podľa jeho názoru predmetná výška sankcie bola primeraná. Preto žiadal svojmu odvolaniu vyhovieť a priznať žalobcovi uplatnenú istinu s príslušenstvom.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č.99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 OSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, (§ 202 OSP), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto ho podľa ustan. § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, pretože sa nejedná o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 8C/89/2012 je zaplatenie istiny 371,80 eura s príslušenstvom. Súd prvého stupňa žalobe žalobcu čiastočne vyhovel, keď uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 339,86 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne od 14.11.2011 do zaplatenia, ktorá istina predstavuje splátku za obdobie od 01.11.2009 do 30.04.2010 a ďalej zmluvnú pokutu za predčasné ukončenie zmluvy v sume 331,94 eura. Súd prvého stupňa nedoplatok splátky spolu s upomienkou 3,20 eura spolu s príslušným úrokom z omeškania žalobcovi priznal, voči tejto časti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie podané nebolo, preto tento výrok nadobudol právoplatnosť.

Žalobca podal odvolanie voči zamietajúcej časti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorou bol zamietnutý nárok na zmluvnú pokutu v sume 331,94 eura. Žalobca sa v odvolacom konaní domáha prisúdenia tejto pohľadávky s príslušenstvom s poukazom na zákonný zabezpečovací inštitút zmluvnej pokuty, ktorý má prinútiť dlžníka plniť riadne a včas a v prípade, ak nastane takáto povinnosť, má veriteľ právo na zmluvnú pokutu priamo zo zákona. Veriteľ má právo na ňu na poklade písomne dohodnutého inštitútu zmluvnej pokuty v zmluve, keď poukázal na to, že žalobca poskytol žalovanému potrebné zariadenie na realizáciu služby v sume 175,26 eura a ochrana tejto investície je oprávnená aj pod hrozbou sankcie. Poukázal na to, že Zákon o elektronických komunikáciách č. 351/2011 Z.z. (§ 44 ods. 4) stanovuje, že poskytovateľ

služby je oprávnený zaviazat' fyzickú osobu na poskytovanie služby maximálne 24 mesiacov a § 44 ods. 6 zavádza pojem sankcia, keď zákon negatívne definuje, kedy je účastník oprávnený odstúpiť od zmluvy bez sankcií. Z uvedeného žalobca vyvodil, že Zákon o elektronických komunikáciách ako norma lex specialis presne definuje znenie typovej zmluvy s účastníkom a táto zákonná úprava umožňuje definovať aj pojem sankcie. Sankciou je pritom nielen úrok omeškania, ale aj zmluvná pokuta.

Predmetom odvolacieho konania je nárok žalobcu uplatnený žalobou na priznanie zmluvnej pokuty 331,94 eura s príslušenstvom spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne od 14.11.2011 do zaplatenia. Súčasťou prieskumu odvolacieho súdu je i na tom závislý výrok o trovách prvostupňového konania, ktorý bol napadnutý aj odvolaním žalobcu.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa pre nepriznanie nároku žalobcu na zmluvnú pokutu zohľadnil všetky relevantné skutočnosti.

Argumentácia žalobcu obsiahnutá v odvolaní, ktorý poukazuje na možnosť dohodnúť typovú zmluvu na obdobie maximálne 24 mesiacov a nesprávny záver prvostupňového súdu, že predmetná zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve nebola individuálne dojednaná a že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, nie je spôsobilá zvrátiť správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Odvolací súd predovšetkým dospel k záveru, že právny nárok žalobcu na požadovanú zmluvnú pokutu nie je daný, pretože žalovaný podmienky zmluvy tak, aby si žalobca mohol nárokovať zmluvnú pokutu neporušil.

Zo zmluvy účastníkov vyplýva (bod 5 trvanie zmluvy), že ide o zmluvu s časovou viazanosťou 24 mesiacov a uplynutím doby časovej viazanosti sa táto automaticky zmení na dobu neurčitú, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak.

Žalovaný sa zaviazal užívať službu po dohodnutú dobu a nevykonať žiadny úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy, respektíve ukončeniu poskytovania služby pred uplynutím doby časovej viazanosti. Len v prípade porušenia týchto povinností má žalobca ako dodávateľ oprávnenie požadovať zmluvnú pokutu a náhradu škody v zmysle všeobecných podmienok.

Zmluva účastníkov bola uzavretá dňa 30. 4. 2008 a doba viazanosti 24 mesiacov uplynula dňa 30. 4. 2010. Žalovaný oznámil žalobcovi ukončenie zmluvy, čím zmluvný vzťah účastníkov skončil k 30. 4. 2010, čím chcel žalovaný zabrániť tomu, aby sa zmluva dohodnutá na dobu určitú stala zmluvou dohodnutou na dobu neurčitú. Doba viazanosti 24 mesiacov však uplynula, žalovaný preto svoj záväzok zotrvať v zmluvnom vzťahu 24 mesiacov neporušil, naopak tento v plnom rozsahu splnil.

Z obsahu spisu vyplýva, že k zrušeniu zmluvy došlo k 1. 5. 2010 a to už v novembri 2008, dňa 1. 12. 2008 žalobca od žalovaného prevzal zapožičané zariadenie na prevádzku poskytnutého programu mini + klasik. V zmysle pokusu o zmier zo dňa 26. mája 2010 (č. I. 9) žalobca účtuje žalovanému abonentskú splátku 36,66 eura za službu (?) za platobné obdobie od 1. 11. 2009 do 30. 4. 2010, t. j. do ukončenia zmluvy, keďže zmluvný vzťah trval. Z uvedeného listinného dôkazu vyplýva, že žalobca účtoval žalovanému úhradu za poskytované služby do skončenia zmluvného vzťahu účastníkov, ktorý skončil na základe výpovede žalovaného uplynutím doby trvania zmluvného vzťahu 24 mesiacov.

Pretože žalovaný svoju povinnosť zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom po dobu 24 mesiacov neporušil, nevznikol žalobcovi v zmysle bodu 5 zmluvy právny nárok na zmluvnú pokutu.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v

odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačný súd považuje napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa za zrozumiteľné, preskúmateľné a aj dostatočne odôvodnené, pričom sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa. Žalobca neuvádza žiadnu vecnú alebo právnu argumentáciu, s ktorou by bolo potrebné sa v odvolacom konaní osobitne vyrovnáť.

Odvolačný súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchyliť v prospech odvolacích dôvodov odvolateľa. V odvolaní odvolateľ neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvého stupňa zisteného stavu veci alebo jeho právneho hodnotenia. Ani takými, o ktorých by súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nemal vedomosť, alebo ktoré by nebol uvážil. Z konania pred súdom prvého stupňa, resp. i pred odvolacím súdom iný, než napadnutým rozhodnutím vyslovený právny záver nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci a priaznivejšie rozhodnutie pre odvolateľa. Odvolačný súd preto ustálil vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí konštatoval, že v danom prípade ide o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom, kedy je dôvodné aplikovať ustanovenia na ochranu spotrebiteľa, s ktorým záverom sa stotožňuje aj odvolací súd a v podrobnostiach na toto rozhodnutie poukazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd však dodáva nasledovné.

Z obsahu zmluvy uzavretej medzi účastníkmi vyplýva, že text zmluvy a dodatku bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluva bola pripravená vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný účastnícky program a služby. Žalovaný ako spotrebiteľ mal síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporne nemohol ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v zmluve a všeobecných podmienkach preto s poukazom na cit. ust. § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka i čl. 3 bod 2 Smernice 93/13/EHS, nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že žalovaný ako spotrebiteľ nemal žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohol iba zmluvu ako celok odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka (i čl. 3 bod 2 cit. Smernice 93/13/EHS), bolo na žalobcovi ako dodávateľovi. Žalobca ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s ust. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Dohoda o zmluvnej pokute je obsiahnutá priamo v zmluve (bod V. ods. 3), pričom jej výška je stanovená vo všeobecných podmienkach zmluvy. Z bodu 5 zmluvy vyplýva, že účastník je povinný užívať službu po dohodnutú dobu (24 mesiacov) a nevykonať žiadny úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy, resp. k ukončeniu poskytovania služby pred uplynutím doby časovej viazanosti. V prípade porušenia zmluvných povinností je účastník povinný zaplatiť poskytovateľovi v zmysle všeobecných podmienok zmluvnú pokutu a náhradu škody, ktorej výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Len pri stanovení výšky škody sa vychádza z ceny za mesiac za poskytované služby násobené počtom mesiacov, ktoré budú chýbať do uplynutia dohodnutej doby časovej viazanosti.

Žalobca ako dodávateľ výšku stabilnej dohodnutej zmluvnej pokuty počas celej doby viazanosti zakomponoval do všeobecných obchodných podmienok a tu sa poukazuje na článok 7, ktorý obsahuje 30 bodov, v ktorých sú rôzne povinnosti a obmedzenia pre žalovaného ako účastníka zmluvy. Súd prvého stupňa uzavrel, že dohodnutá zmluvná pokuta poškodzuje spotrebiteľa a výlučne ten je sankcionovaný zmluvnou pokutou, teda len jeden účastník zmluvy a to spotrebiteľ. Už i toto vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy a súd prvého stupňa vyhlásil túto zmluvnú podmienku z dôvodu neprijateľnosti za neplatnú.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že zmluvná podmienka dojednaná v spotrebiteľskej zmluve spôsobuje z uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa tým, že požaduje od spotrebiteľa, ktorý by si nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu (§ 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka) spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku (§ 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka), ktorá je neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a pre spotrebiteľa teda nie je záväzná. Súd pritom v zmysle konštantnej judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

Niet pochybností o tom, že predmetná dohoda o zmluvnej pokute je neplatná z dôvodu jej neprijateľnosti, takže z určenia neplatnosti dohody o zmluvnej pokute z dôvodu jej neprijateľnosti je treba vychádzať i v odvolacom konaní.

Preto sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že ustanovenie o zmluvnej pokute spôsobuje z uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že požaduje od spotrebiteľa, ktorý by si nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane a nekalu stanovenú sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré je v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neplatné a pre spotrebiteľa, teda žalovaného, nie je záväzné. Súd pritom v zmysle konštantnej judikatúry Európskeho súdneho dvora i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľských zmluvách aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takýmito neprijateľnými zmluvnými podmienkami viazaný.

Európsky súdny dvor v rozsudku vo veci C-618/10 zo dňa 14.06.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdny dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako celok (a preto nemožno súdom znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, príp. meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých z dohodnutých prípadov porušenia zmluvy spotrebiteľom a z iných nie), v dôsledku čoho bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok žalobcovi ako dodávateľovi súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať v moderovanej „primeranej výške“, príp. inak zmenenú.

S poukazom na vyššie uvedené súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom správne žalobu žalobcu o uplatnení zmluvnej pokuty ako nedôvodnú zamietol, pričom vyslovil ex offa neplatnosť dotknutých zmluvných ustanovení z dôvodu ich neprijateľnosti. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny vrátane výroku o trovách prvostupňového konania (142 ods. 2 OSP) podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil.

V odvolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Žalovaný si však náhradu trov odvolacieho konania riadnym návrhom v zmysle ustanovenia § 151 ods. 1 OSP neuplatnil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy nevznikli, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.